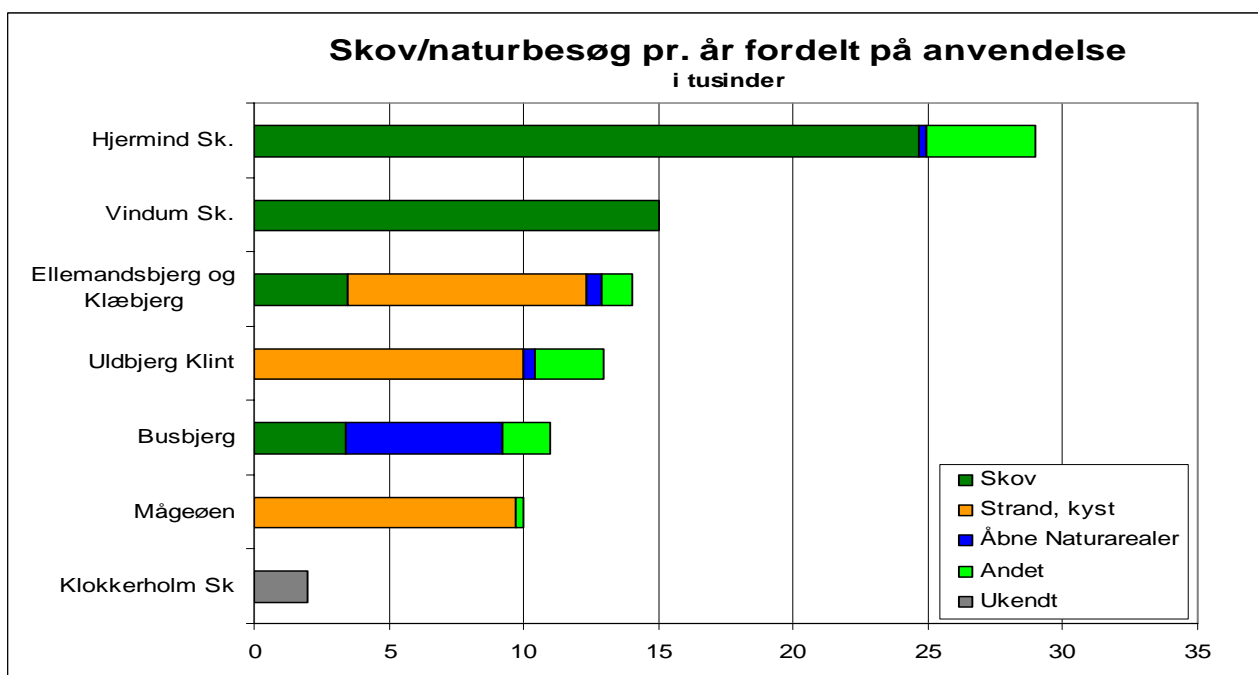
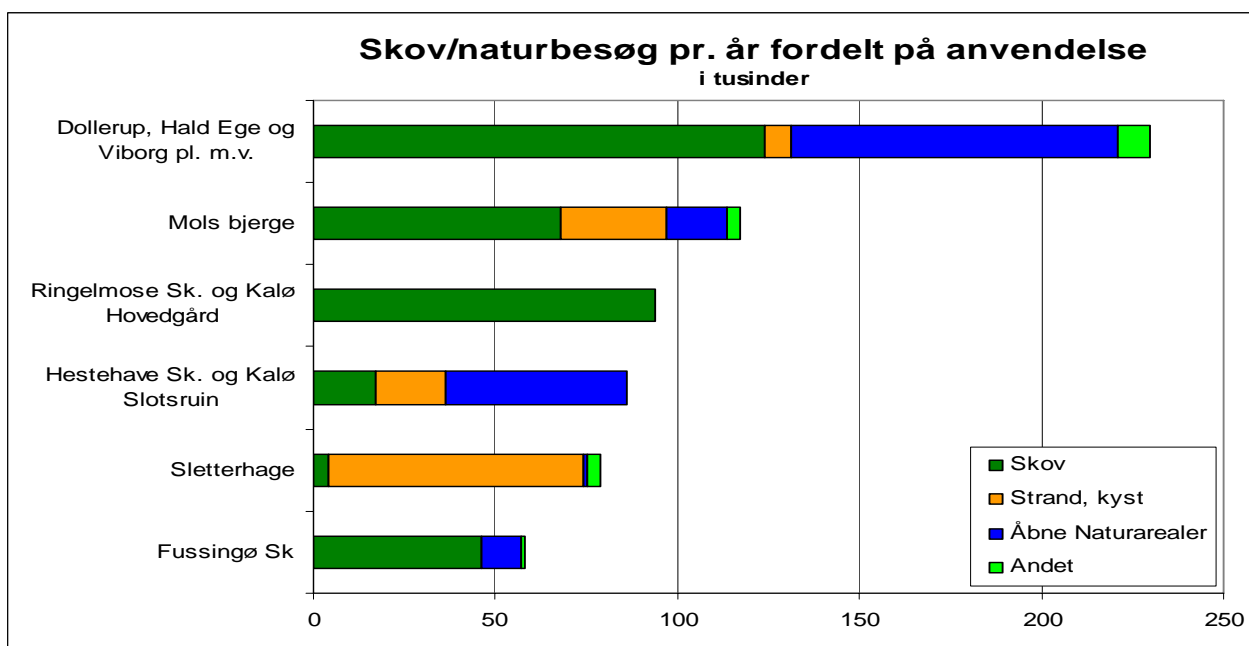

1.7 Friluftsliv

1.7.1 Rekreativ anvendelse og friluftsfaciliteter

Arealerne under Skov- og Naturstyrelsen, Kronjylland rummer mange arealer af stor friluftsmæssig betydning og distriktets arealer er derfor generelt velbesøgte. Besøgstallene for en række af distriktets vigtigste arealer er senest vurderet i Skov og Landskabs projekt "Friluftsliv 98". Her kategoriseres de fleste af distriktets undersøgte skove som "moderat intensivt" anvendte.

Undersøgelsen giver bl.a. tal for det samlede antal besøg samt hvilke areal typer, der har været det væsentligste mål for turen.

Opgørelsen omfatter som nævnt ikke alle distriktets arealer, bl.a. ikke velbesøgte arealer som Klostermarken, Randers Nordre Fælle, Gjerrild Strand samt arealer ved Stubbe Sø. Samtidig er tallene tilbage fra 1998. Det skønnes derfor, at distriktet har op imod 1. mio. skov- og naturbesøg om året.

Friluftsfaciliteterne på SNS-Kronjylland repræsenterer en stor buket af forskellige muligheder, lige fra p-pladsen i skovkanten over madpakkehuse til lokale besøgscentre med udstillinger og distriktets arealer benyttes flittigt af mange gæster fra de tre større byområder, Viborg, Randers og Rønde (Århus).

De mange faciliteter er alle tænkt som støttepunkter for naturoplevelser eller friluftaktiviteter og distriktet forsøger dels at understøtte befolkningens efterspørgsel af faciliteter, dels at give den del af befolkningen, som endnu ikke er hyppige gæster på Skov- og Naturstyrelsens arealer, en chance for at opdage og komme i skoven. I den sammenhæng har distriktet bl.a. i de seneste par år forsøgt at etablere et par madpakkehuse, som er blevet vel modtaget og er flittigt brugt af grupper som ellers ikke besøger distriktets arealer.

Til de mere specialiserede grupper har distriktet f.eks. etableret netværk af ridestier ved Hald Sø og er i færd med at udlægge et tilsvarende net i skovene ved Kalø. Ruter for Mountainbike-brugere er ved at blive etableret i skovene ved Fussingø og der er allerede et eksisterende samarbejde med en lokal afdeling ved Viborg. Der er hundeskove lige fra Viborg Plantage i vest til Ellemandsbjerget på Helgenæs i øst. Disse hundeskove benyttes flittigt og giver ikke væsentlige problemer for skovens øvrige gæster.

Skov- og Naturstyrelsen har åbnet mulighed for at der i udvalgte skove er fri teltning, dvs. at skovens gæster må foretage en enkelt overnatning, med to telte og i små grupper. Denne ordning er på distriktet gældende i Vindum Skov, Hjermind Skov syd for Ulstrupvej, Ind- og Udskovene samt Klokkeholm Skov.

Oversigten over de enkelte typer af faciliteter på SNS-Kronjylland:

Facilitet	Antal	Facilitet	Antal
Afmærkede vandreture	47	Fugletårne	2
Cykelruter	3	Naturudstillinger	4
Rideruter	2	Naturskoler	4
Bålpladser	10	Naturskoler (økobaser)	5
Naturlegepladser	1	Vandretursfoldere	8
Hundeskove	6	Frie overnatningssteder	4
Léjrpladser	10	Primitive overnatningspladser	15
Geologiske lokaliteter	2		

De mange tilbud på distriktet kan ses på <http://www.friluftskortet.dk/> – her er alle de faciliteter, som er omfattet af Friluftskortet, optegnet.

1.7.2. Områder med særlig betydning for friluftslivet

SNS-Kronjylland rummer nogle særligt besøgte områder:

Dollerup Bakker er et af Danmarks geologiske interesseområder og besøges ligesom den nærliggende **Stanghede** hvert år af mange tusinde gæster. Distriktet har de sidste par år fældet en stor del af den bevoksning, der tidligere slørede det storslåede landskab omkring Hald Sø. Nu er de såkaldte hængende dale blevet tydelige i det gamle istidslandskab ligesom Stanghede også friholdes.

Hald Ege er en af Danmarks største og ældste egeskove. Skoven besøges hvert år af både skovgæster og af universitetsstuderende.

Hald Hovedgård ligger nord for Hald Sø. Den fredede bygning danner i dag rammen om en selvejende institution for kultur og litteratur. Hovedgård og parken besøges flittigt.

Hald Sø indgår i et større, meget besøgt område. Søen anvendes til lystfiskeri, som foregår fra både med særlig tilladelse og fra foreningsbåde, hvortil man kan købe dagskort. Desuden er der en stigende interesse for sejlads med bl.a. kano og kajak på søen, hvilket man skal søge særskilt tilladelse til.

Kjællinghøl ligger i Gudenå-dalen mellem Gudenåen og jernbanelinien mellem Ulstrup og Bjerringbro. Mange besøgende kommer hvert år til kanopladsen ved den gamle brændevinseg fra Pramdragernes tid eller Jernalderbopladsen, der med rekonstruktionen af et langhus og små værksteder danner rammen om formidlingen ved Gudenå Projektet.

Fussingø Hovedgård ligger i et smukt kuperet landskab med skov, sø og marker. Både slottet og naturarealerne besøges hvert år af flere tusinde gæster. Området er et populært udflugtsmål både for familier, men også for de organiserede arrangementer. Med Randers inden for blot 10 kilometer vil der selvsagt være mange gæster, specielt da der ikke er meget skov i Randers Kommune.

Kalø Hovedgård er beliggende med en fantastisk udsigt ned over Kalø Vig. Selve hovedgården er en fin gammel bindingsværkbygning fra begyndelsen af 1700-tallet i tre længer og med tilknyttede yngre avlsbygninger. Derudover er der et såkaldt jagtslot fra 1899. Hovedgården rummer i dag en del af forskningsinstitutionen Danmarks MiljøUndersøgelser.

Kalø Slotsruin er nok distriktets mest besøgte lokalitet, idet man ved en tælling har noteret omkring 200.000 besøgende på bare et år. I dag ses ruinerne af den gamle borg og voldanlægget, der omgav borgen. Selve borgruinen ligger på halvøen og kan kun nås til fods fra p-pladsen ved Slotskroen. Vejen ud til slotsruinen går ad en næsten halv kilometer brostensbelagt middelaldervej.

Mols Bjerge er hjertet i en eventuel nationalpark på Djursland. Fra toppen af Agri Baunehøj og Trehøje er der en fantastisk udsigt over det storslåede landskab, der forbinder hav og lyngklædte bakker. Det er ikke uden grund, at Mols Bjerge hvert år besøges af ca. 2-300.000 gæster. Området rummer foruden en storslået natur med sjældne arter også mange kulturhistoriske værdier.

Helgenæs byder med det småbakkede landskab på både spændende naturområder og kulturhistoriske minder. Specielt langs kysten har Helgenæs mange oplevelsesmuligheder. Men også fra Ellemandsbjerget er der muligheder for at få en storslået oplevelse. Udsigten ned over Samsø er helt fantastisk på dage med klart vejr. Sletterhage er halvøens sydligste punkt og besøges hvert år af mange gæster. Rigtig mange lystfiskere prøver lykken her, idet der er meget dybt tæt under land.

1.7.3 Naturvejledning

På distriktets arealer foregår der naturvejledning fra Naturskolen ved Hald, Gudenå Projektet og Fussingø Naturskole samt friluftsgården Karpenhøj ved Fuglsø. Disse 4 institutioner opererer i princippet på alle distriktets arealer. Distriktet driver selv Fussingø Naturskole i samarbejde med Randers Kommune, mens Naturskolen ved Hald drives af Viborg Kommune. Gudenå Projektet og friluftsgården Karpenhøj drives af Danmarks Gymnastik og Idrætsforbund i distriktets lokaler og på distriktets arealer.

Fra Naturskolen ved Hald, Gudenå Projektet og Fussingø Naturskole foregår formidling af natur og andre emner for skoleklasser lige fra indskolingen til de ældste klasser. Derudover arrangeres der

guidedede ture for familier og voksne. Friluftsgården ved Karpenhøj besøges af grupper der specielt er interesseret i friluftaktiviteter.

Distriktet arrangerer en lang række guidede ture på stort set alle distriktets arealer. Disse ture har et bredt spektrum af emner og flere af turene er arrangeret i samarbejde med diverse naturforeninger.

Tre udstillinger om natur og kulturhistorie har til huse i distriktets bygninger. Disse er åbne for publikum året og døgnet rundt. Udstillingerne er placeret ved Hald Hovedgård, Øvre Strandkær i Mols Bjerger og i bygningerne ved Karpenhøj.

Udover naturskoler og udstillingerne har distriktet etableret en række mindre økobaser eller grejbanke, som kan benyttes af alle institutioner og foreninger, der ønsker at bruge naturen eller formidle den for børn og unge.

1.7.4 Organiserede aktiviteter

Den organiserede brug af distriktets arealer kræver tilladelse efter naturbeskyttelsesloven. Det kan være større arrangementer såsom o-løb, hundetræning o.lign. Der skal ligeledes reserveres, hvis man ønsker at benytte f.eks. lejrpladser. Distriktet fik i 2006 665 ansøgninger omfattende i alt 41.251 besøgende. Ansøgningerne er fordelt som vist i tabellen nedenfor.

Aktivitetstype	Antal arrangementer	Antal besøgende
Andet	375	18.558
Cykling Mountainbike mv.	28	1.631
Dagorienteringsløb	75	5.928
Lejrslagning	83	2.459
Militærøvelse	4	200
Motionsløb / marcher	24	8.550
Natorienteringsløb	6	460
Ridning	6	171
Skovtur	64	3.294
I alt	665	41.251

Distriktet har oplevet en kolossal stigende interesse i brugen af distriktets arealer, hvilket har medført, at man har besluttet at indføre enkelte begrænsninger for større arrangementer på visse arealer. Det drejer sig især om orienteringsløb samt hundetræning og hundepøver. områder på distriktet som har status af B-skov,

Distriktet har inddelt de større skove i tre kategorier.

1. I disse skove tillades ingen større aktiviteter. Der er tale om de såkaldte B-skove*, skove med specielle naturværdier, habitatområder og andre særligt beskyttelseskrævende områder. På distriktet har følgende områder indtil nu haft status som B-skov: Haldområdet syd for Herningvejen, Ringelmose Skov, Hestehave Skov og Mols Bjerger.
2. Omfatter skove som kan tåle en del aktiviteter, men hvor de er begrænset til perioden fra 1. august til 1. april. Dette er tænkt som beskyttelse af både naturværdier og hensynet til øvrige skovgæster.
3. Den sidste gruppe omfatter skove, hvor distriktet vurderer, at der generelt er en robusthed tilstede, som gør at der kan tillades aktiviteter hele året rundt.

* B-skovene er områder på statsskovdistrikterne, hvor der skal tages særlige hensyn til plante- og dyrelivet og den "stille skovgæst" og der derfor som hovedregel ikke gives tilladelse til organiserede aktiviteter.

Udover denne opdeling i kategorier, så har distriktet lagt et net af naturzoner ned over de større skove. Disse naturzoner er tilgængelige på nettet og de organiserede brugere henvises til at planlægge deres arrangementer uden for disse naturzoner.

Mere detaljerede beskrivelser friluftslivet på de enkelte arealer fremgår af arealbeskrivelserne i planens afsnit 3.